

Leoaică tânără, iubirea

de Nichita Stănescu

Neomodernismul este orientarea manifestată în literatura română în anii '60-'70 al secolului al XX-ilea, când, după mai bine de un deceniu de literatură aservită ideologiei comuniste, intervine o mai mare toleranță a autorităților în ceea ce privește varietatea formelor de expresie literară. În această atmosferă de relativă liberarizare culturală are loc o reînviere - în condiții și în forme diferite - a modernismului interbelic, tinerii poeți care debutează în jurul anilor 1960 întorcându-se spre modelele marilor creatori de dinainte de război: Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia. Aceștia înțeleg poezia ca pe o stare lirică, ca pe o expresie metaforică a trăirilor profunde ale ființei, ale conștiinței, dar și ale subconștiinței, integrând visul și miturile și schimbând chiar atitudinea față de limbaj, văzut acum drept o lume căreia poetul îi explorează frumusețile și capacitățile de expresie.

Pintre cei mai importanți reprezentanți ai neomodernismului românesc, se pot aminti Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, al căror lider necontestat a fost, cu siguranță, Nichita Stănescu.

Poezia „Leoaică tânără, iubirea” aparține celui de-al doilea volum de poezii al autorului „O viziune a sentimentelor” din 1964, volum a cărui temă centrală este iubirea văzută drept certitudine, modalitate de integrare în armoniile universale sau cale de revelație, pentru poet „întâmplarea ființei”, iubirea, fiind unicul mod de existență.

Poezia, adevărată capodoperă a liricii erotice românești, este o dezvoltare metaforică a stării de vibrație continuă, pe care o reprezintă pentru poet dragostea.

Tema poeziei este întâlnirea neașteptată cu iubirea, apariția ei violentă transformând definitiv percepția îndrăgostitului asupra lumii și asupra sa.

Motivul central al textului, care prin repetare devine leitmotiv, este acela al leoaicei, simbol pentru iubirea – pasiune și fascinație coplesitoare.

Titlul este construit sub forma unei metafore ce sugerează extazul poetic la apariția neașteptată a iubirii, văzute sub forma unui animal de pradă agresiv „leoaică tânără”, metaforă al cărei sens este dezambiguit prin apozitia „iubirea”. Așadar, metafora titlu, exprimă în același timp, frumusețea, agresivitatea, intensitatea, dar și tinerețea, ce sugerează o altă trăsătură a sentimentului : faptul că este jucăușă, întâlnirea cu iubirea fiind o revelație de care, însă, îndrăgostitul - ca pradă, nu poate scăpa.

Se remarcă în text prezența lirismului subiectiv argumentabil prin **mărcile lexico-gramaticale ale eului liric**: formele pronominale „mi”, „mă”, „meu”, dar și verbale „am dus”.

Compoziția poemului corespunde senzației de metamorfoză profundă pe care o presupune întâlnirea cu iubirea, acesta fiind structurat în **trei secvențe lirice**, care s-ar putea traduce în final astfel: „Azi” (cândva, oricând) s-a produs întâlnirea cu iubirea, care înseamnă trecerea într-o altă dimensiune a existenței, pentru ca, în final, poezia să reflecte constatarea metamorfozei ireversibile și proiecția în eternitate a sentimentului.

Simetria se realizează prin cele două imagini ale iubirii-leoaică, plasate la începutul și la sfârșitul textului poetic. Metaforele: „leoaică tânără” și „leoaică arămie” se corelează cu două percepții diferite ale eului asupra lumii, ce sugerează faptul că transformarea produsă de iubire este ireversibilă.

Incipitul reia titlul, accentuând valența de experiență modelatoare, pe care o are sentimentul.

Secvența I corespunde primei unități strofice și aduce în prim-plan, prin imagini șocante, asocierea inedită a iubirii cu un act de agresiune, sugerat, la nivel lexical, de registrul verbal: „Mi-a sărit (în față)”, „(colții albi) mi i-a înfipt”, „m-a mușcat (de față)”.

Apariția sentimentului presupune existența intenției – poetul se aștepta să întâlnească dragostea, dar nu-și imagina că are o forță așa devastatoare, scena vânătorii atribuind iubirii însușiri precum săbăția și violența. Momentul venirii sale așteaptă parcă din atemporalitate, dar pânda este urmată de surpriza pe care o presupune comuniunea sentimentului cu ființa – șocul expresiv fiind sugerat și prin fragmentarea ideii la nivelul versului: „mă pândise-n încordare/ mai de mult”.

În acest context, iubirea, ca abstracție, este concretizată prin imagini artistice surprinzătoare: „mi-a sărit în față, m-a mușcat de față”, ce accentuează violența revelației sentimentului.

Cea de-a doua secvență poetică este un tablou cosmogonic ce surprinde o dublă transformare a ființei și a lumii sub influența sentimentului, forța agresivă și fascinantă a iubirii reordonând lumea după reguli proprii, într-un joc al cercurilor: „Și deodată în jurul meu natura/ se făcu un cer de-a dura / când mai larg, când mai aproape/ ca o strângere de ape”.

Cercul reprezintă imaginea simbolică a perfecțiunii, dar și a eternei reversibilități, anticipând metafora finală a permanentei recuperării a sentimentului. Îndrăgostitul devine acum un fel de centru al lumii, proiectat în afara timpului, asistând la o nouă genză „ca o strângere de ape”, sintagma trimite la origini, la momentul despărțirii pământului de ape.

Metamorfoza eului liric presupune eliberarea de contactul cu materia, saltul privirii spre înalt fiind simultan cu înălțarea auzului spre imaterial, surprinzând esențele muzicale: „Tocmai lângă ciocârlii”. Noul univers devine cunoscut omului prin intermediul simțurilor pentru că văzul și auzul se întrepătrund în spațiul celest al curcubeului.

Metafora curcubeului „tăiat în două” ambiguizează sensurile, deoarece simbolul biblic al armoniei și al împăcării este aici despicat, această divizare putând fi înțeleasă ca o ruptură între cele două ipostaze poetice: cea anterioară întâlnirii cu iubirea și cea în plină transformare din cauza impactului sentimentului.

Secvența a treia poate fi interpretată drept trezire din somn într-o altă ipostază în care poetul nu se mai recunoaște, simțurile i se estompează, sugerând metamorfoza ireversibilă, ființa intrând acum într-o dimensiune nouă: cea a sentimentului. „Mi-am dus mâna la sprânceană/ la tâmplă și la bărbie/ dar mâna nu le mai știe.”

Receptarea lumii se realizează acum afectiv într-o continuă regenerare a sentimentului, omul dematerializându-se, identificându-se cu leoaica arămie: „Și aluneca în neștire/ pe-un deșert în strălucire/ peste care trece alene/ o leoaică arămie/ cu mișcările viclene.” (metafora „leoaica arămie” devine metafora iubirii insinuante și devoratoare pentru poet.)

Repetiția structurii „încă o vreme,/ si-ncă o vreme...” dublată de prezența finală a punctelor de suspensie, proiectează iubirea în eternitate sugerând că sentimentul este unul cu puteri demiurgice, trecând din prezent în viitor și din viitor în eternitate.

Sursele expresivității și ale sugestiei se regăsesc la fiecare nivel al limbajului poetic. Astfel, la nivel **lexico-semantic** se remarcă prezența termenilor concreți, câmpul semantic al ființei: *față, privirea, auzul, mâna, sprânceană, tâmplă, bărbie* sugerează cunoașterea participativă, directă a iubirii.

La nivel prozodic, poezia este alcătuită din trei strofe și 24 de versuri libere, inegale, cu rimă aleatorie și ritm variat, remarcându-se eliberarea de rigurile formale clasice.

Așadar, noutatea viziunii poetice, surprinzătoarele asocieri metaforice, concretizarea prin limbaj a unor abstracțiuni dau acestei poezii o notă neomodernistă evidentă.

Impresia mea este că ne aflăm în fața uneia dintre cele mai frumoase poezii despre iubire, sentiment fără de care am rămâne muritori și pământeni, „Leoaică tânără, iubirea” propunându-ne un mod inedit de salvare, iubirea îl face pe om nepământean și nemuritor.